

Exit стратегия за семейните предприятия и предложения за устойчиво възстановяване: отговорите на отговорния капитал

Април 2020

Резюме

Тъй като процентът на заразените и смъртните случаи намалява в някои страни, сега е жизненоважно да започнем да мислим как ще излезем от тази криза и как ще планираме икономическото възстановяване. Сигурното е, че пътят, който Европа избира сега, ще има огромно влияние върху бъдещето на Европа, не само върху това поколение, но и за бъдещите поколения.

Exit стратегия

- 1. Координацията е ключова:** EFB призовава Европейската комисия да се придържа към Пътната карта и да привлече участието на държавите-членки, с ясна стандартна препоръчителна процедура и времеви график.
- 2. Първоначален подход за безопасност:** ЕС трябва незабавно да заработи за улесняване на безопасното възобновяване на свободното движение на стоки, услуги и работници, да установи общ стандарт на ЕС за тестване и да подпомага закупуването на лични предпазни средства за по-малките и средните фирми.

Устойчиво възстановяване

- 3. Планиране за устойчиво възстановяване:** Трябва да освободим потенциала на Общия пазар като дадем равни условия на бизнесите с всякакви размери в цяла Европа, като същевременно частните инвестиции трябва да бъдат стимулирани отново. Това е най-добрият начин за възстановяване на възможностите на Европа за просперитета за всички.
- 4. Устойчиво бъдеще:** Европейската стратегия за излизане (Exit стратегията) и планът за възстановяване трябва да включват основните цели на Зелената сделка. Трябва да се гарантира, че Европа поддържа икономическото си лидерство.
- 5. Обучение и образование:** Освен това трябва да се насърчава образованието, обучението и иновациите като ключови предимства за поощряването на устойчив и приобщаващ растеж.
- 6. Средни компании:** Тези компании са пренебрегнати в отговора на кризата и сега трябва да решим проблема с тази липса на внимание чрез конкретни мерки.
- 7. Глобална Европа:** Европа трябва да остане отворена за търговия с останалия свят.
- 8. Подкрепа за семейния бизнес:** Жизненоважно е да подкрепим модела на собственост на семейните предприятия, за да могат те да продължат да изпълняват своята решаваща роля. Тежестта трябва да бъде равномерно разпределена.

Реакцията на семейния бизнес на кризата

Нашето общество продължава да се сблъсква с безпрецедентно предизвикателство, предизвикано от избухването на COVID-19. EFB изказва своето съчувствие на онези семейства, които вече са загубили близки и на тези, които се борят с болестта. Изключителната работа на нашите здравни служби, фирми и работници е от първостепенно значение, за да преодолеем това. Изказваме им нашата искрена благодарност. Те проявяват смелост и решителност да работят за ограничаване на разпространението на болестта и да лекуват страдащите, както и смело работят за осигуряването на основните блага и услуги, от които зависи нашето общество. EFB също така би искал да благодари на Европейската комисия и Европейския парламент за тяхната упорита работа по време на настоящата криза, по-специално за бързото активиране на съществуващите инструменти за осигуряване на ликвидност на предприятията.

Семейният бизнес, както и много семейства с техните благотворителни фондации, работят усилено, за да помогнат на правителствата и обществото по време на кризата, като много от тях направиха промени, за да използват средствата си за производство за създаването на основни продукти и за да предоставят основни услуги. **Семейните компании, както и техните семейни фондации, се грижат за своите общности и доказват своята ангажираност.**

Сега, когато нашите правителства предприемат спешни действия¹ и процентът на заразени и смъртността намалява в някои страни, несъмнено е важно да започнем да мислим как ще излезем от тази криза и как ще планираме икономическото възстановяване. **Жизненоважно е да се помни, че този план за възстановяване ще има огромно влияние върху бъдещето на Европа, за бъдещите поколения².** В този документ EFB ще представи своето виждане за това как най-добре да излезем от настоящата криза и как семейните предприятия като гръбнак на икономиката трябва да бъдат подкрепени, за да възстановят и изиграят своята ключова роля за икономическото възстановяване.

Прилагане на стратегия за излизане (Exit стратегия)

Координацията е ключова

В светлината на кризата, породена от COVID-19, отчасти заради това че вирусът се разпространява по различен начин в държавите-членки, е трудно да бъде създаден координиран план. Разбираемо, някои държави-членки бързаха да затворят границите си с надеждата да ограничат въздействието върху своите граждани. Въпреки това сега, когато държавите-членки започват бавно да премахват ограниченията си, е жизненоважно и препоръчително това да се прави координирано **при ясни общи насоки и протоколи.**

Като такъв документ, EFB приветства Пътната карта на Европейската комисия за вдигане на мерките за ограничаване на коронавируса и настоятелно призовава Комисията, като идеалната институция за целта, **да се ангажира с координацията с държавите-членки, за да гарантира навременното излизане от кризата.** Европа трябва да остане единна по време на този пробен период и трябва да гарантираме, че смекчаваме, доколкото е възможно, икономическото и социалното въздействие на тази пандемия. Изправени сме пред едно от най-трудните и безпрецедентни икономически предизвикателства, с които се е сблъсквал някога света и трябва да останем единни. EFB силно подкрепя единството и солидарността между държавите-членки в ЕС и счита, че това е от жизненоважно значение в ерата след COVID-19.

---

1. EFB позиция относно COVID-19 - <http://www.europeanfamilybusinesses.eu/uploads/Modules/Publications/european-family-business-position-paper-on-covid-19.pdf>

2. Новата Европа: Визията на семейния бизнес -

<http://www.europeanfamilybusinesses.eu/uploads/Modules/Publications/pp---the-new-europe-v3.pdf>

Подход „Безопасността най-напред“

Рестартирането на европейската икономика изисква координирано и стратегическо планиране. **Възстановяването от кризата няма да е симетрично и ще отнеме на някои държави, региони и сектори повече време, отколкото на други, да се възстановят.** Важно е да работим заедно, за да помогнем на най-уязвимите и най-тежко засегнатите райони и да създадем благоприятна среда за възстановяване.

Възстановяването на нашата индустрия ще изисква поетапен подход, който гарантира безопасна работна среда за всички. Много компании останаха отворени за бизнес през цялата криза; въпреки това много сектори са изправени пред предизвикателства поради липса на работници, части или услуги. За да облекчи тези проблеми, **ЕС трябва незабавно да работи за възстановяване на свободното движение на стоки, услуги и работници.** Колкото по-рано гарантираме правилното функциониране на единния пазар, толкова по-скоро нашите икономики ще започнат да работят отново.

Семейният бизнес се грижи за своите служители и своите клиенти. Сигурността им винаги ще бъде приоритет, когато компаниите планират своето рестартиране. Но ако искаме да възстановим свободата на движение, трябва да се осигурят възможно най-безопасни условия и способност за тестване на работниците. **Служителите, които се връщат безопасно на работа, са жизненоважни за рестартирането на нашата европейска икономика.** Всички необходими средства за обезопасяване, включително лични предпазни средства, трябва да бъдат в налична достъпност за всички служители, а **ЕС трябва да подкрепи закупуването на такова оборудване за по-малките и средните компании.**

Европейската комисия следва да установи общ стандарт на ЕС за тестване, за да провери всички пътници и работници преди преминаването им през границата. Това тестване трябва да включва тест за вируси, последван от възможност за доброволен имунологичен тест. На тези, които имат отрицателен резултат на вирус теста, трябва да бъде позволено да пътуват свободно, поне в Шенгенската зона.

На работното място трябва да се въведат общи стандарти за социално дистанциране и да останат в сила, докато не бъдат получени други препоръки от Световната здравна организация (СЗО). Тези разпоредби са жизненоважни, за да се гарантира, че болестта не се разпространява на работното място и че компаниите могат да възобновят ефективната и безопасна работа. Тези мерки ще гарантират физическа безопасност, но също така ще осигурят психологическа увереност на работниците, че те са в безопасност и рискът от заразяване с болестта е ограничен. **Държавите-членки следва да улесняват дискусиите между представителите на работниците и съответната индустрия, така че да могат да бъдат въведени специфични за сектора мерки за безопасност.**

Планиране на устойчиво възстановяване

Избухването на COVID-19 ни даде шанс да оценим нашите средства за производство и как работим в цяла Европа. По-конкретно, тя даде възможност на компаниите напълно да разберат своите вериги за доставки (supply chains), структури и свързаните с тях рискове. ЕС трябва да се опита и да постигне икономическо възстановяване, което е изправено не само пред огромните предизвикателства, предизвикани от пандемията, но и пред важните проблеми, свързани с дигитализацията и декарбонизацията. **Ето защо това, което е необходимо сега, заедно с европейска стратегия за излизане от кризата, е план за възстановяване, който включва основните цели на „Зелената сделка“, но гарантира също и икономическото лидерство на европейската икономика.**³

3. Позиция на EFB по „Зелената сделка“ - <http://www.europeanfamilybusinesses.eu/uploads/Modules/Publications/pp---european-green-deal.pdf>

Устойчиви инвестиции в Общия пазар

Общият пазар остава важно предимство за семейните предприятия, които понастоящем работят в цяла Европа. Със своята интелигентна комбинация от общи правила и конкурентни свободи, той е изключителен успех на процеса на европейска интеграция. Въпреки най-добрите усилия на различни заинтересовани страни, той остава непълен и изкривен. Някои мерки за подкрепа, които бяха приложени по време на COVID-кризата, изостриха още повече тези проблеми. **Сега е моментът да се разгърне пълния потенциал на Общия пазар.** Ефективното постигане на това би довело до по-добра равнопоставеност на бизнеса от всякакви размери в цяла Европа и създаване на най-добрите възможни икономически и търговски условия.

Ние не искаме също така да затваряме Европа за бизнес, както вътрешно, така и външно. **Частните инвестиции в Единния пазар трябва да бъдат възобновени и стимулирани, за да се засилят възможностите на Европа за растеж. Това представя най-добрата възможност за възстановяване.**

Устойчивост

Гарантирането, че нашия бизнес функционира устойчиво ще остане ключов приоритет в бъдеще. Целите на ООН за устойчиво развитие са жизненоважен компас за ерата след COVID-19. Семейните предприятия са били и ще продължат да бъдат част от прехода, необходим за устойчивото бъдеще за следващите поколения. Много семейни фирми вече приеха Целите за устойчиво развитие в своите ежедневни бизнес практики и вече започнаха своя трансформиращ път, за да станат екологични, социални и икономически устойчиви. **Трябва да гарантираме, че планът за възстановяване улеснява този преход по икономически жизнеспособен начин.**

Обучение и образование

Преди кризата предприятията във всички сектори преминаваха през дълбоки промени поради важни технологични и екологични промени. Кризата COVID-19 ни накара рязко да осъзнаем, че сега живеем и работим в дигитален свят. Това е само началото. Работата и отговорностите ще се променят бързо във всеки бизнес, включително в семейния. Ученето през целия живот е от първостепенно значение, за да се защитят работните места и да се направи бизнеса по-гъвкав в ерата след COVID-19. По тази причина и за да гарантираме устойчивия европейски социален модел, **ние трябва спешно да инвестираме в образованието и обучението като основни предимства за насърчаване на устойчив и приобщаващ растеж.**

Средно-големи компании

Понастоящем в някои държави-членки **средно-големите компании са пренебрегвани** без ясен достъп до мерки за подкрепа. Много от тези компании са регионални лидери и пионери в иновациите, които често проправят пътя към новото. **Трябва да създадем конкретни мерки, за да им помогнем да се възстановят от кризата.**

Глобална Европа

В своите анализи след кризата, ЕС трябва да преразгледа и коригира своите планове за действие при извънредни ситуации, резервите за извънредни ситуации и да гарантира стабилността на веригите за доставка в Европа. Но не може да има никакво съмнение, че **Европа трябва да остане отворена за търговия с останалия свят.** Просперитетът на Европа зависи от това тя да бъде лидер в свободната и честна търговия.

Проучвания и иновации

Европейските иновации са от ключово значение за стимулиране растежа на нашите икономики. Следващата Многогодишна финансова рамка (МФР) е ключова за рестартирането на нашата икономика. **Европейската комисия трябва да отдели колкото е възможно повече от бюджета си, за да гарантира, че можем да поддържаме и насърчаваме своя иновативен капацитет.** Иновациите задвижват предприемачеството и осигуряват на хората свободата да използват своята креативност за подобряване на нашето общество, давайки ни по-екологично и по-устойчиво бъдеще. Иновациите ще бъдат движени и от изкуствения интелект (AI). Много семейни фирми вече използват AI по много начини; обаче тези видове иновации трябва бързо да се ускорят, за да стане Европа по-силна в глобалната бизнес среда. За това ускорение са необходими правилните фискални и/или финансови мерки, насочени към държавите-членки от ЕС. **Европа може да се превърне в дом на устойчиви иновации и с дългосрочни стратегии и ценности семейните предприятия могат да задвижат това усилие за устойчивост.**

Подкрепа за семейния бизнес

Това, което беше подчертано по време на тази криза, е стратегическото значение на нашите семейни фирми. За съжаление, много семейни фирми ще бъдат изправени пред предизвикателства от гледна точка на собствеността поради изчерпаните си финанси. Семейните предприятия поначало имат солидни и стабилни финанси и много дългогодишни семейни предприятия, благодарение на това са преживели много кризи и преди. **Жизненоважно е да подкрепим модела на собственост на тези компании, за да могат те да продължат да изпълняват своята ключова роля и да останат стабилни, надеждни организации.** Трябва да гарантираме, че финансова тежест се разпределя равномерно, а политиците трябва да избягват да поставят цялата фискална тежест от възстановяването върху бизнеса, който продължава да осигурява работни места и стойност за всички заинтересовани страни.

Семейните компании все още се нуждаят от признание за безспорния и ценен принос, който отговорните собственици дават за подкрепа и поддържане на стабилна местна и регионална икономика. Необходимо е да се обърне внимание на процесите, засягащи бизнеса и ограничаващи иновациите, включително прехвърлянето на бизнеса, административната тежест или фискалното третиране на собствения капитал (fiscal treatment of equity).

Сега е време Европа да излезе с цялостна стратегия, която не само улеснява излизането ни от кризата, породена от COVID-19, но и способства нашето възстановяване. По този начин Европа ефективно ще демонстрира своята важност не само за своите граждани, но и за целия свят. Семейните фирми са готови и желаят изцяло да подкрепят една такава стратегия и ще изиграят своята роля в помощ на възстановяването на икономиката.

European Family Businesses (EFB) е федерация от 15 национални организации на семейния бизнес. European Family Businesses се стреми да информира лицата, които вземат политически решения, за приноса на семейния бизнес за обществото и да насърчава политики, които са благоприятни за дългосрочното отговорно предприемачество. Нашите членове имат общ оборот от над един трилион евро и над 9% от европейския БВП.